

Проскурніна Надія Вікторівна ¹,
доктор економічних наук, професор,
професор кафедри міжнародної економіки та
менеджменту

Тимошенко Карина Віталіївна ¹,
кандидат економічних наук, доцент кафедри
підприємництва і торгівлі
¹ Харківський національний економічний
університет ім. С. Кузнеця

Proskurnina Nadiia ¹,
Doctor of Economics, Professor,
<https://orcid.org/0000-0001-8587-0467>

Tymoshenko Karyna ¹,
Candidate of Economic Sciences, Associate Professor,
<https://orcid.org/0000-0002-1231-5355>
¹ Simon Kuznets Kharkiv National University of
Economics

СТРАТЕГІЧНІ ДЕТЕРМІНАНТИ РОЗВИТКУ МІЖНАРОДНОЇ ЕКОНОМІЧНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ В УМОВАХ ЦИФРОВІЗАЦІЇ STRATEGIC DETERMINANTS OF INTERNATIONAL ECONOMIC ACTIVITY DEVELOPMENT IN THE CONTEXT OF DIGITIZATION

Проскурніна Н. В., Тимошенко К. В. Стратегічні
детермінанти розвитку міжнародної економічної
діяльності в умовах цифровізації. *Український
журнал прикладної економіки та техніки*. 2024.
Том 9. № 1. С. 72 – 77.

Proskurnina N., Tymoshenko K. Strategic
determinants of international economic activity
development in the context of digitization.
*Ukrainian Journal of Applied Economics and
Technology*. 2024. Volume 9. № 1, pp. 72 – 77.

У зв'язку зі стрімким розвитком цифрових технологій міжнародна економічна сфера стикається зі значними змінами та викликами. Цифрові інновації проникають у всі аспекти бізнесу: від управління до маркетингу, від логістики до зв'язку з клієнтами. Одним із ключових детермінантів цього процесу є постійний технологічний прогрес, який стимулює впровадження нових інструментів і стратегій. Підприємства, що діють на міжнародному ринку, змушені адаптуватися до цього нового середовища, вдосконалюючи свої процеси, оптимізуючи виробництво та підвищуючи ефективність. Цифрові технології дозволяють автоматизувати багато процесів, що робить бізнес більш гнучким та конкурентоспроможним. Проте разом із перевагами цифровізації приходять нові виклики. Кібербезпека стає все більш актуальною, оскільки підприємства повинні захищати свої дані від кібератак та витоків інформації. Регуляторні питання також ускладнюються, оскільки правове середовище не завжди встигає наздогнати темпи технологічного розвитку. Крім того, виникають етичні питання щодо використання особистих даних та впливу технологій на суспільство. У статті виділено основні стратегічні детермінанти та драйвери, які сприяють розвитку міжнародної економічної діяльності в умовах цифровізації. Узагальнено та систематизовано низку факторів і сил, які спонукають до впровадження та інтеграції цифрових технологій і практик у різних секторах глобальної економіки. Доведено, що рушійні сили цифровізації міжнародної економічної діяльності взаємопов'язані та підсилюють одна одну, а технологічний прогрес формує нову парадигму поведінки та очікувань споживачів, а зміна поведінки споживачів в свою чергу стимулює попит на подальші технологічні інновації. Проаналізовано та узагальнено основні проблеми та виклики, з якими стикаються підприємства на світовому ринку в умовах цифровізації. У цифрову епоху важливо мати відкритий розум і бути готовим до постійних змін. Підприємства, які успішно інтегрують цифрові технології у свою стратегію, можуть отримати значну конкурентну перевагу на міжнародному ринку. Однак це вимагає постійного вдосконалення та готовності до нововведень.

Ключові слова: цифровізація, цифрова економіка, глобалізація, організаційно-економічне забезпечення, міжнародна економічна діяльність.

Due to the rapid development of digital technologies, the international economic sphere is facing significant changes and challenges. Digital innovations are permeating all aspects of business, from management to marketing, from logistics to customer communication. One of the key determinants of this process is constant technological progress, which stimulates the adoption of new tools and strategies. Enterprises operating in the international market are compelled to adapt to this new environment by improving their processes, optimizing production, and enhancing efficiency. Digital technologies enable the automation of many processes, making businesses more flexible and competitive. However, along with the advantages of digitization come new challenges. Cybersecurity becomes increasingly relevant as companies must protect their data from cyber attacks and information leaks. Regulatory issues are also becoming more complex, as the legal environment does not always keep pace with the speed of technological development. Moreover, ethical questions arise regarding the use of personal data and the impact of technologies on society. The article highlights the main strategic determinants and drivers that contribute to the development of international economic activity in the context of digitization. It synthesizes a range of factors and forces that encourage the adoption and integration of digital technologies and practices across various sectors of the global economy. It is demonstrated that the driving forces of digitization in international economic activity are interconnected and reinforce each other, while technological progress shapes a new paradigm of consumer behavior and expectations, stimulating demand for further technological innovations. The main problems and challenges faced by enterprises in the global market in the context of digitization are analyzed and summarized. In the digital age, it is important to have an open mind and be prepared for constant change. Enterprises that successfully integrate digital technologies into their strategy can gain a significant competitive advantage in the international market. However, this requires continuous improvement and readiness for innovation.

Keywords: digitization, digital economy, globalization, organizational and economic support, international economic activity.

Вступ

Стрімкий розвиток інноваційно-інформаційних технологій, активне впровадження цифрових технологій на міжнародному рівні, а також формування цифрового розриву внаслідок затримки процесів цифровізації в різних країнах обумовлюють необхідність вивчення питань формування механізму організаційно-економічного забезпечення цифровізації міжнародної економічної діяльності задля підвищення їх конкурентоспроможності та покращення рівня життя населення країни.

Оскільки процеси цифровізації відіграють одну із ключових ролей у досягненні ефективності реалізації економічного потенціалу країни, потреба у визначенні стратегічних детермінант розвитку міжнародної економічної діяльності в умовах цифровізації економіки є актуальною.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Особливості розвитку економіки в умовах цифрових трансформацій та інформаційного суспільства є предметом досліджень таких закордонних учених: Х. Альбах [18], К. Барефут [19], К. Кассар [20], Л. Мікаллеф [20], Д. Ніколас [23], Е. Тоффлер [25], Д. Хелс [20], К. Шваб [23]. Також ці питання досліджували українські науковці В. В. Апалькова [4], С. С. Апальков [4], О. В. Воскобоева [2], М. О. Глутковський [3], Н. Б. Демчишак [2], О. А. Джусов [4], М. В. Дубина [5], Г. І. Жекало [6], Н. Іванова [7], Г. Т. Карчева [8], К. В. Ковтонюк [9], О. М. Козлянченко [5], Д. В. Огородня [8], В. А. Опенько [8], О. І. Піжук [11], М. Поляков [12], О. С. Ромащенко [2] та інші.

Формулювання цілей статті

Виявлення та аналіз стратегічних детермінант розвитку міжнародної економічної діяльності в умовах активної цифровізації. Стаття спрямована на розкриття ключових чинників, які визначають успішні траєкторії реакції бізнесу та держав на трансформаційні зміни у світовому економічному середовищі.

Виклад основного матеріалу дослідження

Цифровізація визначається однією з основних тенденцій, що змінюють суспільство та бізнес у коротко- та довготривалому періоді. Вплив цифровізації настільки значущий, що деякі автори порівнюють її із промисловою революцією [25]. Цифровізація сприяє створенню віртуального середовища, пропонуючи нові методи відносин між його учасниками, трансформує наявні та створює нову парадигму відносин між учасниками економічної взаємодії, відкриваючи нові можливості для створення доданої вартості [14].

На розвиток міжнародної економічної діяльності в умовах цифровізації впливають різні стратегічні детермінанти, які формують те, як організації працюють, конкурують і досягають успіху на глобальному ринку. Ці детермінанти відіграють вирішальну роль у стимулюванні цифрової трансформації та формуванні стратегічних рішень бізнесу. Учені [6, 8, 9, 11, 17] визначають певні ключові стратегічні детермінанти (рис. 1).

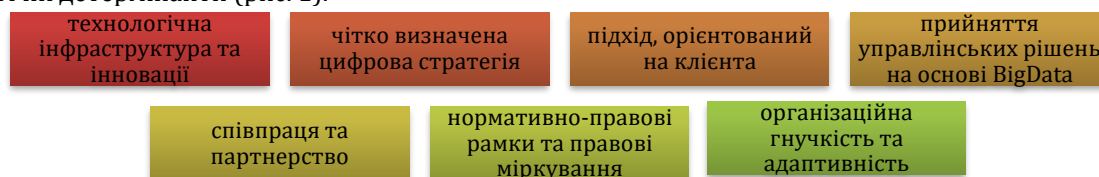

Рис. 1. Стратегічні детермінанти розвитку міжнародної економічної діяльності в умовах цифровізації економічного середовища. Джерело: авторська розробка.

Надійна та передова технологічна інфраструктура є основним чинником цифровізації міжнародної економічної діяльності. Це включає підключення до Інтернету, можливості хмарних обчислень, центри обробки даних і передові мережі зв'язку. Організаціям необхідно інвестувати в оновлення та підтримку своєї технологічної інфраструктури для підтримки цифрових операцій. Запровадження технологічних інновацій, таких як штучний інтелект, аналітика BigData, Інтернет речей (IoT) і блокчейн може забезпечити конкурентні переваги та стимулювати цифрову трансформацію в міжнародному бізнесі [22].

Наявність чітко визначеної цифрової стратегії та бачення є важливими для організацій, що ведуть міжнародну економічну діяльність, щоб ефективно орієнтуватися в цифровому ландшафті. Це включає встановлення чітких цілей, визначення цільових ринків і узгодження цифрових ініціатив із загальними бізнес-цілями. Організації повинні розробити комплексні цифрові стратегії, які охоплюють такі сфери, як цифровий маркетинг, електронна комерція, управління ланцюгами поставок, взаємодія з клієнтами та аналітика даних [15]. Ефективна цифрова стратегія дозволяє організаціям використовувати цифрові технології та залишатися попереду на міжнародному ринку.

Цифровізація передала ініціативу на ринку клієнтам, зробивши їхні потреби, уподобання та досвід ключовими для успіху бізнесу. Організації повинні впроваджувати підхід, орієнтований на клієнта, розуміючи поведінку клієнтів, використовуючи аналітику даних для забезпечення персоналізованого досвіду. Цифрові канали дозволяють організаціям взаємодіяти з клієнтами в режимі реального часу, збирати відгуки та відповідним чином адаптувати свої пропозиції. Системи управління взаємовідносинами з клієнтами (CRM) та інструменти цифрового маркетингу відіграють вирішальну роль у розвитку та підтримці відносин із клієнтами в епоху цифрових технологій [16].

Прийняття управлінських рішень на основі BigData створює як можливості, так і проблеми. Організації, які можуть ефективно збирати, аналізувати та використовувати дані, отримують конку-

рентну перевагу. Прийняття рішень на основі даних передбачає використання аналітики даних, прогнозного моделювання та інструментів бізнес-аналітики для отримання корисної інформації. Використовуючи дані, організації можуть оптимізувати операції, персоналізувати маркетингові компанії, визначити тенденції та приймати обґрунтовані стратегічні рішення в міжнародній економічній діяльності.

Співпраця та партнерство є життєво важливими для успіху в епоху цифрових технологій. Організації можуть використовувати партнерські відносини з постачальниками технологій, цифровими платформами та галузевими експертами, щоб отримати доступ до ресурсів, розширити охоплення та прискорити інновації [10]. Стратегічні альянси, спільні підприємства та співпраця в екосистемах дозволяють організаціям ділитися досвідом, отримувати доступ до нових ринків і використовувати взаємодоповнюючі переваги.

Також на цифровізацію в міжнародній економічній діяльності впливають нормативно-правові рамки та правові міркування. Організації повинні керуватися різноманітними правилами, пов'язаними з конфіденційністю даних, правами інтелектуальної власності, транскордонною передачею даних, захистом споживачів і кібербезпекою. Дотримання нормативних актів, таких як Загальний регламент захисту даних (GDPR) у ЄС, і місцеве законодавство про захист даних є надзвичайно важливим. Розуміння та дотримання правових і нормативних вимог забезпечує довіру, зменшує ризики та сприяє безперервній міжнародній діяльності [13; 26].

Цифровізація у міжнародній економічній діяльності вимагає організаційної гнучкості та адаптивності, щоб реагувати на швидкий технологічний прогрес і мінливу динаміку ринку. Організаціям необхідно розвивати культуру інновацій, заохочувати експерименти та використовувати гнучкість у своїй діяльності. Це включає впровадження гнучких методологій, заохочення постійного навчання та підвищення кваліфікації, а також розширення можливостей співробітників для прийняття цифрової трансформації.

Вплив цифровізації на міжнародний бізнес є значним і далекосяжним, змінюючи те, як компанії працюють, конкурують і беруть участь у світовій торгівлі [9]. Цифровізація означає інтеграцію цифрових технологій, процесів і стратегій у різні аспекти бізнес-операцій, включаючи маркетинг, управління ланцюгами поставок, управління відносинами з клієнтами тощо. Рушії цифровізації у міжнародній економічній діяльності стосуються факторів і сил, які спонукають до впровадження та інтеграції цифрових технологій і практик у різних секторах глобальної економіки (рис. 2).

Рис. 2. Ключові рушії цифровізації у міжнародній економічній діяльності та їх взаємозв'язки.

Складено автором на основі [9]

Ці чинники формують спосіб роботи компаній, впливають на поведінку та очікування споживачів і змінюють ландшафт міжнародної торгівлі та комерції. Розуміння цих рушійних факторів має вирішальне значення для компаній і політиків, щоб орієнтуватися в можливостях і проблемах, пов'язаних з цифровізацією. Так, наприклад, технологічні досягнення та інновації відіграють фундаментальну роль у стимулюванні цифровізації. Швидкий прогрес інформаційних і комунікаційних технологій революціонізував спосіб роботи компаній і взаємодії з клієнтами. Приклади технологічних драйверів включають: інтернет і широкосмугове підключення: широка доступність високошвидкісного Інтернету уможливила глобальне підключення та полегшила обмін інформацією, товарами та послугами через кордони; хмарні обчислення: хмарні рішення змінили спосіб зберігання, керування та доступу до даних, забезпечуючи масштабованість, гнучкість й економічну ефективність; розвиток штучного інтелекту (AI) і машинного навчання, які забезпечують автоматизацію, прогнозну аналітику та персоналізований досвід клієнтів, підвищуючи ефективність і процеси прийняття рішень; поява інтернету речей (IoT) дозволяє збирати та аналізувати дані в реальному часі, підвищуючи операційну ефективність і створюючи інноваційні бізнес-моделі [21].

Наступним видом драйверів розвитку процесів цифровізації у міжнародній економічній діяльності є зміна поведінки та очікувань споживачів, що вимагає від підприємств адаптуватися та

переходити на цифрові технології. Тепер споживачі очікують безперебійного цифрового досвіду 24/7, персоналізованих пропозицій і зручного доступу до продуктів і послуг. Основні чинники в цьому контексті включають: поширення смартфонів, планшетів та інших підключених пристроїв змусило споживачів постійно бути підключеними, що призвело до підвищення очікувань миттєвої інформації та оперативності; зростання кількості послуг на вимогу (використання поїздок і доставка їжі) змінило очікування споживачів у бік негайного задоволення та зручності; персоналізація для формування індивідуального досвіду та пропозицій на основі уподобань клієнтів, історії веб-перегляду та демографічної інформації. Цифрові технології дозволяють компаніям збирати й аналізувати дані, щоб надавати персоналізований досвід.

Щодо розширення глобального підключення та появи цифрової екосистеми, вони змінили міжнародну економічну діяльність в площині доступності товарів та послуг і основні чинники в цьому контексті включають:

розвиток онлайн-платформ, що сприяло інтенсифікації транскордонної торгівлі та спрощує малим і середнім підприємствам (МСП) доступ до глобальних ринків; розвиток безпечних й ефективних цифрових платіжних систем прискорив міжнародні операції та усунув перешкоди для транскордонної торгівлі;

поява таких платформ, як Airbnb і Uber, підірвали традиції індустрії послуг, дозволивши людям монетизувати свої активи та брати участь у світовій економіці;

зростаюча кількість даних і можливості аналітики даних відкрили нові можливості для компаній, щоб отримати інформацію, покращити процес прийняття рішень і розробити інноваційні продукти та послуги [16, 24].

Наведені рушійні сили цифровізації міжнародної економічної діяльності взаємопов'язані та підсилюють одна одну. Технологічний прогрес формує нову парадигму поведінки та очікувань споживачів, а зміна поведінки споживачів в свою чергу стимулює попит на подальші технологічні інновації. Глобальна інтеграція та розширення цифрової екосистеми створюють сприятливий ґрунт для процвітання цих рушійних сил і формування майбутнього міжнародної економічної діяльності.

Визнаючи та розуміючи ці чинники, компанії можуть використовувати цифрові технології для підвищення конкурентоспроможності, розширення охоплення ринку та підвищення ефективності роботи. Політики також можуть скористатись перевагами стратегії та програм, які сприятимуть цифровій трансформації, розвитку інноваціям і створюватимуть сприятливе середовище для зростання бізнесу в цифровій економіці.

Однак цифровізація в міжнародній економічній діяльності також породжує різноманітні виклики, до яких організації повинні адаптуватись. Ці виклики виникають через технологічні труднощі, нормативно-правові бази, культурні відмінності та ризики кібербезпеки. Розуміння та вирішення цих проблем є вирішальними для успішної реалізації стратегій цифровізації в глобальному економічному середовищі.

Так, однією із головних перешкод, з якою стикаються підприємства, є технологічна складність. Цифровізація часто передбачає впровадження складних технологічних рішень та їх інтеграцію в різні бізнес-функції. Запровадження нових технологій, таких як: хмарні обчислення, аналітика великих даних і штучний інтелект, вимагає значних інвестицій в інфраструктуру, навчання та залучення кадрів. Управління та підтримка цих технологій може бути складним завданням, особливо для організацій з обмеженими ресурсами або застарілою матеріально-технічною базою [24].

Наступною проблемою є відповідність нормативним та правовим вимогам, адже діяльність у сфері цифровізації на міжнародному рівні має відповідати ряду законів і нормативних актів як на внутрішньому, так і міжнародному рівнях. Транскордонна передача даних, правила конфіденційності, права інтелектуальної власності та закони про захист прав споживачів – це деякі з регуляторних проблем, з якими стикаються організації. Відповідність нормам, таким як Загальний регламент захисту даних ЄС (GDPR), і нові міжнародні рамки захисту даних ускладнюють міжнародні цифрові операції [13].

Третьою проблемою є культурні та мовні відмінності різних ринків, оскільки цифровізація вимагає від організацій тісної взаємодії з різними культурами та мовами на міжнародному ринку. Розуміння культурних тонкощів, споживчої поведінки та вподобань стає вирішальним для ефективної комунікації та маркетингових стратегій як на глобальному, так і локальному ринках. Локалізація цифрового контенту, адаптація користувальницьких інтерфейсів і забезпечення відповідної культурної чутливості є важливими для успішного зв'язку з міжнародною аудиторією.

Кібербезпека та конфіденційність даних також має вагомий вплив на ефективність міжнародної економічної діяльності. Цифровий ландшафт створює ризики для кібербезпеки, включаючи витік даних, спроби злому та зловмисну діяльність. Захист конфіденційної інформації клієнтів, інтелектуальної власності та комерційної таємниці стає головним пріоритетом для підприємств [10]. Організації повинні інвестувати в надійні заходи кібербезпеки, політику захисту даних і забезпечення дотримання відповідних стандартів безпеки. Збалансування доступу до даних для міжнародних стейкхолдерів із захистом від загроз кібербезпеці становить серйозну проблему.

Відсутність навичок і талантів: для реалізації стратегій цифровізації потрібні кваліфіковані фахівці з досвідом у таких сферах, як аналітика даних, цифровий маркетинг, кібербезпека та управління технологіями значно знижує розвиток міжнародної економічної діяльності в умовах цифровізації [3; 5]. Однак існує дедалі більша прогалина в навичках цифрової робочої сили, що ускладнює для організацій пошук і утримання талановитих співробітників. Ініціативи з підвищення кваліфікації та перекваліфікації,

партнерство з навчальними закладами та програми розвитку талантів є важливими для вирішення цієї проблеми. А реалізація ініціатив цифровізації часто стикається з опором співробітників і зацікавлених сторін, які можуть протистояти змінам або відчувати загрозу від впровадження нових технологій. Щоб подолати опір, потрібні ефективні стратегії управління змінами, чітка комунікація та виховання культури інновацій і постійного навчання в організації.

Також цифровізація може посилити існуючу нерівність і створити цифровий розрив між регіонами та соціально-економічними групами [4]. Доступ до надійного підключення до Інтернету, цифрова інфраструктура та цифрова грамотність є критично важливими факторами, які впливають на здатність окремих осіб і компаній повною мірою брати участь у цифровій економіці. Подолання цифрового розриву вимагає співпраці між урядами, організаціями та громадами для забезпечення справедливого доступу до цифрових технологій і можливостей [21].

Висновки та перспективи подальших розвідок

Таким чином, можна сказати, що вплив цифровізації на міжнародний бізнес є трансформаційним, змінюючи традиційні практики, розширюючи доступ до глобального ринку, покращуючи ефективність, взаємодію з клієнтами та дозволяючи приймати рішення на основі даних. Цифровізація має вирішальне значення для того, щоб компанії залишалися конкурентоспроможними та процвітали на світовому ринку. Для цього потрібні інвестиції у цифрову інфраструктуру, розвиток талантів і стратегічне пристосування, щоб використати можливості та подолати виклики, які постають в епоху цифрових технологій.

Вирішення означених проблем та подолання викликів міжнародної економічної діяльності в умовах цифровізації вимагає проактивного та стратегічного підходу. Організаціям потрібно інвестувати в технологічну інфраструктуру заходи кібербезпеки, розвиток талантів і міжкультурні навички. Співпраця з галузевими партнерами, взаємодія з регуляторними органами та отримання інформації про нові цифрові тенденції та найкращі практики також мають вирішальне значення. Активно вирішуючи ці виклики, організації можуть орієнтуватися у труднощах цифровізації міжнародної економічної діяльності та використовувати її трансформаційний потенціал.

Література

1. Апалькова В.В. Концепція розвитку цифрової економіки в Євросоюзі та перспективи України. *Вісник Дніпропетровського університету. Серія Менеджмент інновацій*. 2015. Випуск 4. С. 17.
2. Воскобоева О.В., Ромащенко О.С. Індекс цифровізації як основний фактор розвитку цифрових технологій. *Економіка. Менеджмент. Бізнес*. 2018. № 4. С. 56-61.
3. Демчишак Н.Б., Глутковський М.О. Розвиток цифрової економіки в Україні: концептуальні основи, пріоритети та роль інновацій. *Інноваційна економіка*. 2020. № 5-6. С. 43-48.
4. Джусов О.А., Апальков С.С. Цифрова економіка: структурні зрушення на міжнародному ринку капіталу. *Міжнародні відносини. Серія «Економічні науки»*. 2016. №9. URL: <http://journals.iir.kiev.ua/index.php/ecn/article/view/3058/2746>.
5. Дубина М.В., Козлянченко О.М. Концептуальні аспекти дослідження сутності діджиталізації та її ролі в розвитку сучасного суспільства. *Проблеми перспективи економіки та управління*. 2019. № 3 (19). С. 21-32.
6. Жекало Г.І. Цифрова економіка України: проблеми та перспективи розвитку. *Науковий вісник Ужгородського національного університету. С.: Міжнародні економічні відносини та світове господарство*. 2019. В. 26. Ч. 1. С. 56-60.
7. Іванова Н. Цифровий розвиток регіонів України: тренди довоєнного періоду та перспективи післявоєнного відновлення. *Проблеми і перспективи економіки та управління*. 2022. № 4 (32). С. 208-217.
8. Карчева Г.Т., Огородня Д.В., Опенько В.А. Цифрова економіка та її вплив на розвиток національної та міжнародної економіки. *Фінансовий простір*. 2017. № 3 (27). С. 13-21.
9. Ковтонюк К.В. Цифровізація світової економіки як фактор економічного зростання. *Науковий вісник Херсонського державного університету. Серія: Економічні науки*. 2017. Випуск 27 (1). С. 29-33.
10. Підсумки роботи Мініцифри 2022. Міністерство цифрової трансформації України. 2022. URL: <https://2022.thedigital.gov.ua/>.
11. Піжук О.І. Цифровізація як зміна парадигми розвитку економічних систем. *Науковий вісник Ужгородського університету. Серія: Економіка*. 2018. Випуск 2. С. 84-91.
12. Поляков М.В. Економіка знань: сутність, детермінанти, глобальний ландшафт: монографія. Дніпро: Нова ідеологія, 2018. 688 с.
13. Самойлович А. Організаційно-економічне забезпечення надання цифрових послуг: європейський досвід. *Проблеми і перспективи економіки та управління*. 2022. № 4 (32). С. 79-86.
14. Скоробогатова Н.Є. Концептуальні засади формування сталого розвитку суспільства в контексті Індустрії 4.0. *Економічний вісник НТУУ «КПІ»*. 2019. № 16. С. 388-400. URL: <http://ev.fmm.kpi.ua/article/view/182748>.
15. Тоффлер Е. Третя хвиля. Київ: Видавничий дім «Всесвіт», 2000. 480 с.
16. Федірко О.А. Європейські технологічні платформи як механізм секторального інноваційного розвитку ЄС. *Науковий вісник Міжнародного гуманітарного університету. Серія: Економіка і менеджмент*. 2015. Випуск 14. С. 34-38.
17. Цифрова економіка: тренди, ризики та соціальні детермінанти. Центр Разумкова. 2020. URL: https://razumkov.org.ua/uploads/article/2020_digitalization.pdf.
18. Albach H., Meffert H., Pinkwart A., Reichwald R. Management of Permanent Change. Springer Gabler Weisbaden, 2015. 240 p.
19. Barefoot K., Curtis D., Jolliff W., Nicholson J. R., Omohundro R. Defining and Measuring the Digital Economy. *Working Paper*. 2018. 3(15). URL: https://www.bea.gov/digital-economy/_pdf/defining-and-measuring-the-digital-economy.pdf.
20. Cassar C., Heath D., Micallef L. What is digital economy? Unicorns, transformation and the internet of things. URL: <https://www2.deloitte.com/mt/en/pages/technology/articles/mt-what-is-digital-economy.html>.
21. Dovgal O., Makhova L. Development of the theory of innovations in the context of the new industrial revolution. *Вісник ХНУ імені В.Н. Каразіна, серія «Міжнародні відносини. Економіка. Країнознавство. Туризм»*. 2020. No 11. С. 62-68.

22. Measuring the Digital Economy. The 5th IMF Statistical Forum Session II: Framing the Conceptual Issue Discussion by Vitor Gaspar, Director, Fiscal Affairs Department, IMF. International Monetary Fund. 2017. URL: <https://www.imf.org/en/News/Articles/2017/11/16/sp111617-measuring-the-digital-economy>.
23. Schwab K., Nicholas D. Shaping the Fourth Industrial Revolution. 2018. URL: <https://www.litmir.me/br/?b=614993&p=1>.
24. Shkarlet S., Dubyna M., Shtyrhun K. Transformation of the Paradigm of the Economic Entities Development in Digital Economy. *Wseas transactions on environment and development*. 2020. Vol. 16. P. 413-422.
25. Toffler A. Powershift: Knowledge, Wealth and Violence at the Edge of the 21st Century. New York, Bantam Books, 1990. 512 p.
26. Zarubei V., Kuybida V., Kozhyna A., Vdovichena L., Varenia N., Modeling and Technology of Public Administration of Socio-Economic Security for Digitalization. *International Journal of Management (IJM)*. 2020. № 11 (3). P. 143-154.

References

1. Apal'kova, V.V. (2015). «The concept of the development of the digital economy in the European Union and the prospects of Ukraine». *Visnyk Dnipropetrovs'koho universytetu. Seriya Menedzhment innovatsiy*. Issue 4. pp. 17.
2. Voskoboieva, O.V., Romaschenko, O.S. (2018). «Digitization index as the main factor in the development of digital technologies». *Ekonomika. Menedzhment. Biznes*. № 4. pp. 56-61.
3. Demchyshak, N.B., Hluts'kyj, M.O. (2020). «Development of the digital economy in Ukraine: conceptual foundations, priorities and the role of innovation». *Innovatsijna ekonomika*. № 5-6. pp. 43-48.
4. Dzhusov, O.A., Apal'kov, S.S. (2016). «Digital economy: structural shifts in the international capital market». *Mizhnarodni vidnosyny. Seriya «Ekonomichni nauky»*. №9. Available at: <http://journals.iir.kiev.ua/index.php/ecn/article/view/3058/2746>.
5. Dubyna, M.V., Kozlianchenko, O.M. (2019). «Conceptual aspects of the study of the essence of digitization and its role in the development of modern society». *Problemy perspektyvy ekonomiky ta upravlinnia*. № 3 (19). pp. 21-32. DOI: [https://doi.org/10.25140/2411-5215-2019-3\(19\)-21-32](https://doi.org/10.25140/2411-5215-2019-3(19)-21-32).
6. Zhekalov, H.I. (2019). «Digital economy of Ukraine: problems and development prospects». *Naukovy visnyk Uzhhorods'koho natsional'noho universytetu. Seriya: Mizhnarodni ekonomichni vidnosyny ta svitove hospodarstvo*. Issue 26. Part 1. pp. 56-60.
7. Ivanova, N. (2022). «Digital development of the regions of Ukraine: trends of the pre-war period and prospects for post-war recovery». *Problemy i perspektyvy ekonomiky ta upravlinnia*. № 4 (32). pp. 208-217.
8. Karcheva, H.T., Ohorodnia, D.V., Open'ko, V.A. (2017). «The digital economy and its impact on the development of the national and international economy». *Finansovyj prostir*. № 3 (27). pp. 13-21.
9. Kovtoniuk, K.V. (2017). «Digitization of the world economy as a factor of economic growth». *Naukovy visnyk Khersons'koho derzhavnogo universytetu. Seriya: Ekonomichni nauky*. Issue 27 (1). pp. 29-33.
10. Pidsumky roboty Mintsyfy 2022. Ministerstvo tsyfrovoi transformatsii Ukraïny. (2022). [Results of the Ministry of Digital 2022. Ministry of Digital Transformation of Ukraine]. Available at: <https://2022.thedigital.gov.ua/>.
11. Pizhuk, O.I. (2018). «Digitization as a paradigm shift in the development of economic systems». *Naukovy visnyk Uzhhorods'koho universytetu. Seriya: Ekonomika*. Issue 2. pp. 84-91.
12. Poliakov, M.V. (2018). *Ekonomika znan': sutnist', determinanty, hlobal'nyj landshaft*. [Knowledge economy: essence, determinants, global landscape]. Nova ideolohiia. Dnipro. Ukraine.
13. Samoïlovych, A. (2022). «Organizational and economic provision of digital services: European experience». *Problemy i perspektyvy ekonomiky ta upravlinnia*. № 4 (32). pp. 79-86.
14. Skorobohatova, N.Ye. (2019). «Conceptual principles of the formation of sustainable development of society in the context of Industry 4.0». *Ekonomichnyj visnyk NTUU «KPI»*. № 16. pp. 388-400. Available at: <http://ev.fmm.kpi.ua/article/view/182748>.
15. Toffler, E. (2000). *Tretia khvyliia*. [The third wave]. Vydavnychyj dim «Vsesvit». Kyïv. Ukraine.
16. Fedirko, O.A. (2015). «European technological platforms as a mechanism of sectoral innovative development of the EU». *Naukovy visnyk Mizhnarodnoho humanitarnoho universytetu. Seriya: Ekonomika i menedzhment*. Issue 14. pp. 34-38.
17. Tsyfrova ekonomika: trendy, ryzyky ta sotsial'ni determinanty. Tsentrazumkova, (2020). [Digital economy: trends, risks and social determinants. Razumkov Center]. Available at: https://razumkov.org.ua/uploads/article/2020_digitalization.pdf.
18. Albach, H., Meffert, H., Pinkwart, A., Reichwald, R. (2015). *Management of Permanent Change*. Springer Gabler Weisbaden.
19. Barefoot, K., Curtis, D., Jolliff, W., Nicholson, J.R., Omohundro, R. (2018). «Defining and Measuring the Digital Economy». *Working Paper*. 3(15). Available at: https://www.bea.gov/digital-economy/_pdf/defining-and-measuring-the-digital-economy.pdf.
20. Cassar, C., Heath, D., Micallef, L. What is digital economy? Unicorns, transformation and the internet of things. Available at: <https://www2.deloitte.com/mt/en/pages/technology/articles/mt-what-is-digital-economy.html>.
21. Dovgal, O., Makhova, L. (2020). «Development of the theory of innovations in the context of the new industrial revolution». *Visnyk KhNU imeni V.N. Karazina, seriya «Mizhnarodni vidnosyny. Ekonomika. Kraïnoznavstvo. Turyzm»*. № 11. pp. 62-68. DOI: <https://doi.org/10.26565/2310H9513H2020H11H07>.
22. Measuring the Digital Economy. The 5th IMF Statistical Forum Session II: Framing the Conceptual Issue Discussion by Vitor Gaspar, Director, Fiscal Affairs Department, IMF. International Monetary Fund. (2017). Available at: <https://www.imf.org/en/News/Articles/2017/11/16/sp111617-measuring-the-digital-economy>.
23. Schwab, K., Nicholas, D. (2018). Shaping the Fourth Industrial Revolution. Available at: <https://www.litmir.me/br/?b=614993&p=1>.
24. Shkarlet, S., Dubyna, M., Shtyrhun, K. (2020). «Transformation of the Paradigm of the Economic Entities Development in Digital Economy». *Wseas transactions on environment and development*. Vol. 16. pp. 413-422.
25. Toffler, A. (1990). *Powershift: Knowledge, Wealth and Violence at the Edge of the 21st Century*. Bantam Books. New York.
26. Zarubei, V., Kuybida, V., Kozhyna, A., Vdovichena, L., Varenia, N. (2020). «Modeling and Technology of Public Administration of Socio-Economic Security for Digitalization». *International Journal of Management (IJM)*. № 11 (3). pp. 143-154. DOI: <https://doi.org/10.34218/IJM.11.3.2020.016>.

Стаття надійшла до редакції 17.12.2023 р.